

CÁC THUYẾT TÍNH CÁCH VÀ NHÓM TÍNH CÁCH

Biên soạn: Hoàng Minh Tổ Nga

Gordon Allport

Những luận điểm quan trọng

- Cần nghiên cứu con người toàn vẹn thay vì chỉ tìm hiểu một số quá trình tâm lý (nhận thức, tình cảm...)
- Con người khác nhau ở những nét tính cách nổi trội trong nhân cách. Một số nét bao quát có chung ở nhiều người, một số nét độc đáo chỉ có nơi một người
- Đơn vị thực của nhân cách là những nét độc đáo. Cái tôi độc đáo của mỗi người và chiều kích nhân văn của nhân cách phải được nhấn mạnh
- Tâm lý sẽ sai lầm nếu nhắm quá nhiều đến bệnh lý. Allport liệt kê nhiều đặc nét nhân cách lành mạnh

Những luận điểm quan trọng

- Trong một tình huống xã hội cụ thể, môi trường xã hội có những ảnh hưởng quan trọng trên nhân cách
- Ngược lại, nhân cách cũng ảnh hưởng trên xã hội
- Khả năng thích nghi với xã hội rất quan trọng. Allport có những đóng góp quan trọng giúp hiểu nhiều vấn đề như thành kiến, tiếng đồn, và tôn giáo

Những luận điểm quan trọng

- Mọi hành vi đều bị ảnh hưởng phần nào bởi di truyền, nhưng các cơ chế ảnh hưởng không xác định cụ thể
- Thời thơ ấu, cái tôi phát triển qua các giai đoạn được phác họa, nhưng không được mô tả chi tiết qua các nghiên cứu
- Sự phát triển của người trưởng thành là sự hoà quyện và tổng hợp những phát triển trong các giai đoạn trước
- Những câu chuyện tự thuật có ý thức quan trọng trong việc tìm hiểu nhân cách

Những luận điểm quan trọng

- Nhân cách là những đặc nét bền vững theo thời gian, từ tận thời thơ ấu, và trong những cảnh huống khác nhau

Định nghĩa nhân cách

- Nhân cách là một **tổ chức năng động** trong mỗi con người cá vị của các hệ thống tâm sinh lý. Hệ thống này xác định sự thích ứng độc đáo với môi trường của mỗi cá nhân
- Các hệ thống tâm thể lý chịu ảnh hưởng bởi cả những yếu tố sinh lý và tâm lý. Tâm trí và não liên kết không thể tách rời
- Khí chất là những khác biệt trong nhân cách có nguồn gốc sinh lý và di truyền. VD: Mức độ phản ứng của cảm xúc trước những kích thích mới hoặc có vẻ đe dọa là nền tảng của tính nhút nhát hay bạo dạn

Công thức nhân cách

- Nhân cách = Di truyền x Môi trường
- Không phải tổng, mà là tích của hai yếu tố tạo nên nhân cách
- Một trong hai = 0, sẽ không có nhân cách (không thành tố nào có hiệu quả độc lập với thành tố kia)

Quan điểm phản bác

- Nhân cách là nguyên nhân của hành vi, là yếu tố cụ thể, là những dữ kiện sinh lý chứ không chỉ là **khái niệm trừu tượng như tính cách** (Nhìn thấy một người nói chuyện với nhiều người thì có thể kết luận đó là người hướng ngoại không?)

Sự độc đáo của nhân cách

- Các nét tính cách rất cá vị, không do một vài động cơ, trực giác quyết định cho tất cả mọi người (VD như Maslow nghĩ)
- Nhân cách hình thành từ những nỗ lực đối phó và thích ứng với môi trường của hệ thần kinh trung ương để tìm sự an toàn và thoả mái khi con người bị xâu xé giữa thèm khát tình cảm và những đòi hỏi khắc nghiệt của môi trường